Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Hausenstein & Vogler (Otto Maas). Heinrich Schalek, Alois Berndl, M.Dukes, A.Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube: în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmendŭ pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administratiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 80. **Brașovŭ, Dumineca, 10 (22) Aprilie** **1888.**

Brașovŭ, 9 Aprilie st. v. 1888.

Vorbirile ținute cu ocasiunea desbaterei budgetare în camera deputațilorŭ din Viena au datŭ pe față marea nemulțumire ce domnesce în sînulŭ partidelorŭ din Austria din causa egemoniei elementului maghiarŭ în monarchiă.

Unulŭ din ḍiarele de frunte unguresci constată „curiósa afinitate,“ ce se observă între ideile diferitelorŭ partide austriace cu privire la raporturile dintre Austria și Ungaria. „Décă — ḍice acestŭ ḍiarŭ — Ungaria nu întêmpină în parlamentulŭ din Viena o tractare crutătóre și o dréptă judecată, causa este că desbaterile parlamentare de acolo suntŭ lipsite de orĭ ce obiectivitate“.

Nouĕ ni se pare că părerea acésta este greșită și că tocmai politicii din Peșta suntŭ cei din urmă, carĭ arŭ fi îndreptățițĭ sĕ facă altora imputarea, că le lipsesce obiectivitatea. Causa nemulțămirei Austriacilorŭ cu atitudinea Ungurilorŭ dela putere isvoresce mai multŭ din convingerea, că presiunea ce-o esercită guvernulŭ ungurescŭ asupra părții de dincolo a monarchiei împiedecă desvoltarea ei liberă.

Celŭ puținŭ în ce privesce naționalitățile slave din Austria — afară póte din Polonĭ — foile lorŭ'o spunŭ la tótă ocasiunea, că Ungurii dela putere nu suntŭ amicii desvoltării lorŭ. Mai în urmă a datŭ espresiune conducĕtorulŭ „Cehilorŭ tinerĭ“ Dr. Gregr în modŭ cam drasticŭ acestei convingerĭ și faptulŭ, ce-lŭ constată „Nemzet,“ că atacurile lui au fost aplaudate de întréga dréptă, dovedesce învederatŭ esistența nemulțămirei, de care vorbimŭ.

Décă unŭ Gregr vorbesce între aplausele maiorității de „tirănia maghiară“ în întru, eară unŭ altŭ deputatŭ cehŭ, Vaschaty, de „terorisarea maghiară“ în afară față cu popórele din peninsula balcanică, atuncĭ ni se pare, că aceste manifestărĭ sunt unŭ simptomŭ fórte îngrijitorŭ pentru raporturile viitóre dintre Austria și Ungaria.

Și ce rĕspundŭ foile unguresci la acusările aceste?

Ele își esprimă părerea de rĕu, că cele mai multe din vorbirile ținute la desbaterea budgetară în camera austriacă suntŭ „pline de ură în contra Ungariei,“ dér în locŭ de a calma nemulțămirea printr'unŭ limbagiu conciliatorŭ, ele îndreptéză în contra naționalităților slave din Austria și mai grave acusațiunĭ trăgĕndŭ la îndoiélă lealitatea lorŭ către monarchiă și dinastiă.

„Décă nisuințele centrifugale“ — ḍice „Nemzet“ cu privire la discursulŭ lui Gregr — „iesŭ la ivélă dincolo de Laita cu atâta cutezare și în modŭ așa de amenințătorŭ, atuncĭ sistemulŭ domnitorŭ, oricâtŭ de bune intențiunĭ sĕ fi avutŭ nu va scóte nimicŭ la cale.“

„Pești Naplo“ se pronunță cu mai mare franchețĕ. Potŭ Slavii din Austria, ḍice elŭ, sĕ strige câtŭ vorŭ voi, nouĕ nu ne pasă, dér amŭ dori ca acolo sĕ ajungă érăși la cârmă Nemții cu Polonii, căcĭ Cehii cu înclinările lorŭ „panslaviste“ ne facŭ numai buclucŭ.

Și mai categoricŭ se esprimă „Pesti Hirlap“ ḍicêndŭ, că Ungeria scie acum la ce are sĕ se aștepte din partea Slavilorŭ austriacĭ și că va lua mĕsurĭ ca sĕ paraliseze nisuințele „inimicilorŭ“ Ungariei.

Foile unguresci nu mai vorbescŭ decâtŭ de „inimicĭ“. Numĕrulŭ acestora s'a măritŭ acum și cu popórele slave din Austria. Din limbagiulŭ lorŭ ar conchide omulŭ, că puținŭ le pasă cu câtŭ se măresce céta acestorŭ „inimicĭ.“

Óre așa sĕ fiă? Sĕ nu fiă óre în interesulŭ Ungariei de a căuta sĕ-șĭ facă și amicĭ, nu totŭ inimicĭ? E fórte regretabilŭ, că la acésta pare că nicĭ nu se mai gândescŭ foile maghiare.

Ungurii și Sasii.

Se scie că în urma publicării articulului alŭ doilea din „Kreuzzeitung“ privitorŭ la stările din Ungaria, deputații sasĭ Kaiser și Zay, și în urmă și Meltzl au publicatŭ — nu cercetămŭ décă au făcut'o de voiă orĭ forțațĭ — o declarațiă, prin care desaprobă amestecul foiei germane în cestiunile interne ale Ungariei.

Pressa ungurésca nu se mulțămesce cu atâta, ci ea cere sĕ se desaprobe articulii din „Kreuzzeitung“ în numele tuturorŭ Sasilorŭ, și anume chiar în Germania, în foile de acolo. Așa cere „Nemzet“, care adauge:

„Décă conducĕtorii Sasilorŭ, cum au găsitŭ drumulŭ la noi, vorŭ găsi și drumulŭ, ca față cu opiniunea publică germană indusă în eróre sĕ spună hotăritŭ și lămuritŭ, că orĭ și care fiu fidelŭ alŭ Ungariei — fiă limba lui maghiară orĭ nemaghiară — cu o inimă și unŭ sufletŭ se alipesce către patria sa, către Regele sĕu și către constituțiune, și că acela, care spune alta despre noi, acela e dușmanulŭ patriei și alŭ intereselorŭ bine înțelese ale tuturorŭ naționalităților ei.

„Kolozsvár“ dela 20 Aprilie scrie, că 'i s'ar fi trimisŭ din Sibiiu următórea declarațiune:

„Sasii declară din Sibiiu prin telegrame și ḍiare, că ei condamnă articulii din „Kreuz-Zeitung,“ precum și isbucnirile contra-constituționale cuprinse în acei articulĭ.“

La acestea între altele face „Kolozsvar“ următórele observațiunĭ:

„Décă este adevĕratŭ că Sasii recunoscŭ vechea și din nou sancționata constituțiune a Ungariei și legile ei, pentru ce folosescŭ totdéuna în scrierile lorŭ oficiale, opusŭ cu legile constituționale, espresiunea „Siebenbürgen“ [Transilvania], ca și cum Ungaria nicĭ n'ar esista pe rotogolulŭ pămentului, și acea espresiune o folosescŭ în scólele lorŭ, ca și în viéța de tóte ḍilele?

După acestea întrébă „Kolozsvár,“ că décă bărbațĭ distinșĭ și conducĕtorĭ ai poporului, cum este episcopulŭ Teutsch și ceialalțĭ, mărturisescŭ că au sentimente constituționale, pentru ce nu o propagă acésta și în scólele lorŭ medii și elementare, și de ce nu stărue pentru învĕțarea limbei unguresci în aceste scóle, căcĭ acésta încă este unŭ postulatŭ alŭ constituției? Afară de acestea „Kolozsvár“ apriatŭ cere, ca Sasii sĕ propună tinerimei cu „sinceră sîrguință“ istoria și constituția ungurésca, sĕ informeze ḍiarele nemțescĭ din străinătate în spiritŭ patrioticŭ, când participă la ședințe literare prin Berlinŭ și alte locurĭ sĕ facă amintirĭ despre Ungaria ér nu despre „Vaterland“ etc.

Cum vedemŭ, odată prinșĭ Sasii cu declarația, pressa ungurésca pretinde ca Sasii sĕ fiă Ungurĭ în tótă privința.

Școla poporală — școla de educațiune.

Motto: Ce folosesce multă sciință fără consciință?

Astăḍĭ se pretinde fórte multŭ dela școla poporală. Politiculŭ cere dela ea, sĕ îngrijéscă de educațiunea politică a poporului, bărbatulŭ radicalŭ de statŭ cere dela ea mai înainte de tóte luminare, bărbatulŭ conservativŭ stărue într'acolo, ca ea sĕ cultive spiritulŭ ascultărei și alŭ supunerei, economulŭ cere pregătire economică, ba chiar și neguțătorulŭ își are pretensiunile sale.

Până și între pedagogĭ domnesce neînțelegere apròpe desĕvêrșită. Pedagogii carĭ suntŭ condușĭ de spiritulŭ luptelorŭ de partide politice și de aspirațiunĭ liberale, stăruescŭ cu totdeadinsulŭ asupra unei cultivărĭ mai marĭ a rațiunei. Lucrulŭ principalŭ li-se pare lorŭ cultivarea sciinței și cultivarea puterei de a cugeta. Sub influința acestorŭ ómenĭ școla poporală devine o școlă simplă numai pentru de a învĕța, atacată fiindŭ de intelectualismulŭ unilateralŭ. Alte cercurĭ de învĕțătorĭ accentuéză totŭ așa de unilateralŭ cultivarea inimei.

Décă se ivescŭ în viéța poporului daune și defecte spiritualĭ, atuncĭ în prima liniă se trage la rĕspundere pentru acésta totdéuna școla. Școla este de vină pentru împuținarea credinței, pentru lățirea americanismului sĕu utilitarismului pentru lipsa de idealismŭ, pentru simțĕmêntulŭ materialŭ, pentru nematuritate politică etc.

Față cu astfelŭ de aparințe trebue încontinŭ sĕ te întrebĭ: că în ce constă adevĕrata problemă a școlei poporale? Cu privire la rĕspunsulŭ acestei întrebărĭ e regretabilŭ, că pedagogii nu sunt unițĭ între sine nicĭ măcarŭ asupra scopului educațiunei. Mai fiăcare autorŭ pedagogicŭ susține principii deosebite și anume unul unŭ principiu pietisticŭ, altulŭ unŭ principiu practicŭ, alŭ treilea unŭ principiu cu totulŭ sublimŭ, ér altulŭ unŭ principiu salutarŭ și așa mai departe, fiecare voesce sĕ-șĭ aibă principiulŭ sĕu propriu. Așa s'au statoritŭ diverse principii, precum: principiulŭ cultivărei predominante a corpului (Montaigne), principiulŭ conformității naturalĭ (Rousseau), principiulŭ pentru promovarea fericirei, celŭ eu demonisticŭ, principiulŭ utilității pentru viĕță (filantropii Basedow, Campe, Salzmann), principiulŭ umanisticŭ, adevĕrata umanitate (Herder, Niethammer), principiulŭ pietisticŭ, pietatea și fericirea (Spener, Francke], principiulŭ teologicŭ: alŭ asemĕnării lui Ḍdeu [Schwarz] alŭ divinității [Graser], celŭ idealisticŭ: perfecțiunea și cultivarea armonică [Niemeyer] cultivarea generală a ómenilorŭ [Pestalozzi], automaticia în serviciulŭ acelui ce este adevĕratŭ, frumosŭ și bunŭ [Diesterweg], principiulŭ cultivărei proprie [Denzel], principiulŭ resonabilității, alŭ luminărei [Krug] ș. a.

Décă într'altŭ locŭ n'ai vĕḍutŭ unilateralitatea și discordia remarcabilă a învĕțătorilorŭ, apoi aicĭ o veḍĭ din destulŭ.

Este lucru fórte simplu și ușorŭ de priceputŭ a transpune scopulŭ educațiunei în cultivarea caracterului moralŭ. Și într'adevĕrŭ, adevĕratulŭ scopŭ alŭ educațiunei zace în cultivarea caracterului moralŭ. Acesta este scopulŭ celŭ dintâiu și cuprinde pe tóte celelalte în sine, elŭ este religiosŭ și eticŭ, practicŭ și idealŭ poporalŭ și totuși scientificŭ și conduce la libertate automaticie, perfecțiune, resonabilitate, umanitate și la fericire. Lucrulŭ celŭ dintâiu ce trebue sĕ'lŭ scimŭ în o călĕtoriă este scopulŭ călĕtoriei. Tocmai așa trebue sĕ fiă educatorulŭ mai înainte de tóte în clarŭ asupra scopului educațiunei. Fără acéstă claritate elŭ va devia dela calea cea adevĕrată, va deveni jucăria opiniunilorŭ ḍilnice și nesigurŭ în alegerea mijlócelorŭ educătóre. Cultivarea unui caracterŭ moralŭ sĕ fiă scopulŭ celŭ sublimŭ, carele sĕ'lŭ conducă, sĕ'lŭ orienteze, sĕ'lŭ lumineze, sĕ'lŭ înalțe, și sĕ'lŭ întăréscă în tóte acțiunile sale pe învĕțătorŭ.

La caracterulŭ bunŭ suntŭ de a se distinge douĕ felurĭ de momente: unulŭ formalŭ și altulŭ materialŭ. Momentulŭ formalŭ constă din puterea voinței și consecinței, celŭ materialŭ din principiile și scopurile morale. Cine tinde într'unŭ modŭ energicŭ după scopurĭ, moralĭ și aievea, le și îndeplinesce, acela posede unŭ caracterŭ bunŭ; cine tinde în modŭ energicŭ după scopurĭ egoistice, ambițióse, posede unŭ caracterŭ durŭ și de rĕndŭ. Motivele și principiile morale ale unui caracterŭ bunŭ suntŭ: veracitatea, onestitatea, dreptatea, bunăvoința, iubirea și desinteresarea.

Când învĕțătorulŭ se nisuesce într'acolo, ca sĕ planteze în școlarii sĕi veracitatea, dreptatea, onestitatea, desinteresarea, bunăvoința și iubirea către Dumneḍeu și ómenĭ, atuncĭ elŭ, devine unŭ cultivătorŭ de caracterŭ, adecă va influința într'unŭ modŭ educătorŭ și 'șĭ va deslega în înțelesŭ idealŭ problema s'a cea măréță.

Nu insușirea de a sci și a pute multŭ este problema principală a școlei, ci formarea unui caracterŭ moralŭ, adecă educațiunea.

(Va urma.)

SCIRILE ḌILEI.

Sectele religióse se'ntindŭ și pe la noi. Brașovulŭ s'a pricopsitŭ deja cu Baptiștĭ. In ḍilele trecute a fostŭ aci unŭ predicatorŭ-misionarŭ, bulgarulŭ Martșof din Ruscicŭ, crescutŭ în seminarulŭ din Hamburg. Secta baptistă de aci a sporit'o elŭ cu doi noui membri, unŭ pazitorŭ-pădurarŭ și o vĕduvă, pe carĭ i-a botezatŭ în canalulŭ Timișului. Secta numĕră deja 11 frațĭ și surorĭ botezațĭ și peste 30 de „amicĭ“.

Sciutŭ fiindŭ ce influință destructóre au avutŭ sectele asupra bisericei la țéră în Germania și în Elveția, e bine sĕ nu se trécă cu vederea acéstă aparițiune în Brașovŭ.

***

„Telegrafulŭ Românŭ“ din Sibiiu Nr. 38, vorbindŭ în articululŭ sĕu de fondŭ despre raporturile dintre Românĭ și Ungurĭ, încheiă astfelŭ: „Trebue decĭ ca Românii sĕ vaḑă odată cu ochii limpeḑĭ, cumcă se lucră la nimicirea lorŭ, și décă vorŭ vedé acésta, nu credemŭ că'i va mai lăsa inima a umbla după utopii, ci se vorŭ consolida și închega de așa, ca sĕ distingă între postulatele lorŭ cele realisabile și cele închipuite“ etc.

Așteptămŭ ca „Telegrafulŭ Românŭ“ sĕ arate, care suntŭ utopiile și postulatele închipuite, și care suntŭ postulatele realisabile, și acésta într'unulŭ din cele mai apropiate numere.

***

Ministeriulŭ ungurescŭ de comunicațiune a lucratŭ unŭ planŭ pentru regularea Mureșului dela Ileamureșĭană, care va costa 45.000 fl. Comitatulŭ contribue la acéstă lucrare de mântuire a orașului cu 5000 fl., ér comuna trebue sĕ ajute cu lucrulŭ mânilorŭ, sĕ contribue cu suma de banĭ ce va trece peste cheltuelile preliminate și sĕ ia asupră'șĭ întreținerea în bună stare a lucrărilorŭ.

***

Defraudările slujbașilorŭ ungurescĭ nu mai au finitŭ. „Pesti Naplo“ spune, că actuarulŭ polițienescŭ din Hodmezö-Vásárhely, Iosef Csontos, a dispărutŭ. Revisuindu-i-se actele, s'a descoperitŭ că a defraudatŭ 210 fl. 84 cr.

***

Locotenentulŭ Iuliu Serko, din regimentulŭ 13 de artileriă, a dispărutŭ din garnisóna Csaba dela 16 Martie. Fugarulŭ e urmăritŭ.

***

„Voința Națională“, făcută fiindŭ atentă asupra mișelescei informațiunĭ ce o dă „Bukarester Tagblatt“, „că guvernulŭ rusŭ a datŭ guvernului Ioanŭ Brătianu 40 milióne de ruble pentru ca sĕ le'mparță la țĕranĭ“, cere dela d. Teodorŭ Rosetti, ministru-președinte, sĕ ordone o anchetă.

***

Camera României a votatŭ suma de 8 milióne lei pentru continuarea lucrărilorŭ de fortificațiă a capitalei.

***

Bugetulŭ României pe anulŭ 1888/89 prevede la veniturĭ cifra de 181.066.314 francĭ și totŭ atâțĭa și la cheltuelĭ.

Inundărĭ.

Apele și astăḑĭ îșĭ continuă devastările lorŭ în Ungaria. La *Mohacĭ* Dunărea a inundatŭ din domeniulŭ archiducelui Albrecht 10,000 de jugĕre cu sĕmĕnăturĭ de tómnă, și afară de acestea alte 25.000 de jugĕre destinate pentru sĕmĕnăturĭ de primăvéră. De vreme ce nu se speră că în decursulŭ acestei verĭ se va puté scurge apa de pe aceste locurĭ așa ca ele sĕ pótă fi sĕmĕnate, respective întrebuințate, paguba de sine se înțelege că e nespusŭ de mare. Celŭ puținŭ în o jumĕtate de milionŭ se socotesce pentru anulŭ acesta paguba causată prin inundarea teritoriului amintitŭ. Unŭ numĕrŭ însemnatŭ din cultivatorii muncitorĭ ai acestui domeniu au rĕmasŭ fără pâne.

Dela *Timișóra* se telegrafiază că stăvilarele Dunărei, au fostŭ rupte și apa a începutŭ a se revĕrsa neîmpedecată. Comuna Palanca veche e tótă inundată, în Palanca nouă suntŭ 50 de case în apă, 5 case s'au dĕrîmatŭ. Comunicația e întreruptă.

Csongradulŭ încă și acum este în celŭ mai mare periculŭ. Tisa acopere mare parte din teritoriulŭ orașului și nicĭ semne nu suntŭ că se va retrage apa în albia sa. Orașulŭ a cerutŭ dela statŭ unŭ ajutorŭ de 25,000 fl. pentru a se mai asigura în câtva prin nouĕ întărirĭ contra inundărei.

La *Seghedinŭ* apa érășĭ se află în crescere. La *Hodmezö-Vásárhely* situațiunea de asemenea este fórte critică. Tisa n'a încetatŭ a fi câtŭ se póte mai amenințătóre. Se lucréză cu forțe încordate ḑiua și nóptea pentru a se asigura contra periculului.

Mureșulŭ devastéză comune și teritorii întregĭ. Locuitorii din Porgány, Törökbecse și altele nencetatŭ suntŭ ocupațĭ cu lucrările de apĕrare contra inundărilorŭ, așa că câmpulŭ, care nu este inundatŭ de ape, rĕmâne necultivat din causa lipsei de brațe.

Mediculŭ practicŭ pentru locuitorii din orașe și din sate.

Băile facŭ parte din trebuințele naturale ale omului și constitue materia igienei; deosebitŭ ele constituescŭ unŭ modŭ specialŭ de tratamentŭ a diverselorŭ bóle prin substanțele organice séu minerale de consistență, și temperatură variată. Intrebuințarea băilorŭ variază după condițiile fisiologice ale omului, precum: etatea, constituția, starea digestiunei și altorŭ cause organice.

Deși este fórte greu a precisa gradulŭ termometricŭ, care caracteriséză baia rece, din causa sensibilității individului care variază fórte multŭ, cu tóte aceste s'a admisŭ în unŭ modŭ mai multŭ artificialŭ, că baia este rece când temperatura sa nu trece peste 25° contigrade plus. Băile recĭ potŭ sĕ fiă naturale de apă curgĕtóre, séu artificiale precum suntŭ basinurile, dușurile, etc. Băile recĭ séu hydroterapie au ajunsŭ în timpulŭ din urmă a se întrebuința pentru multe bóle, astfelŭ că persónele carĭ frecuentéză aceste băi, nu se mai potŭ desobicinui, fiindcă găsescŭ în ele unŭ remediu întăritorŭ pentru corpulŭ lorŭ. Inădușirea corpului în cérceĭurĭ, muiate în apă rece, fricțiunele și diferitele tratamente ce se facŭ cu apa rece, nu se potŭ în deajunsŭ recomanda pentru acei carĭ suferŭ de nervositate, anemiă séu gălbinare, reumatismŭ, migrenă și diferite alte bolĭ. Persónele nedeprinse încă cu băile recĭ trebue sĕ încépă totdéuna cu o temperatură de 20° la 25° și numai gradatŭ se pótă ajunge la o temperatură mai josŭ, pentru a deprinde organismulŭ la reacțiune. Băile calde suntŭ acelea a cărorŭ temperatură este superióră temperaturei corpului omului, dela 37°—45° maximum ce se póte suferi de omŭ. Aceste băi pré calde slăbescŭ corpulŭ, și suntŭ respinse de igienă. Intrebuințarea lorŭ se face în medicină în scopŭ de a trata óreșĭ care bóle cu folosŭ.

Băile de aburĭ, numite băi rusescĭ séu turcescĭ, au de scopŭ a provoca o escitațiune generală asupra organelorŭ periferice, în specialŭ asupra pelei. Băile de aburĭ de o temperatură rădicată sunt periculóse, aducêndŭ o mare stimulație asupra organelorŭ, causândŭ congestiunea creerilorŭ greutate în respirațiă. Băile de aburŭ de o temperatură moderată de 36°—40° provócă sudóre abondentă, și o escitațiune plăcută fără sĕ tulbure funcțiunele de nutrițiune și de inervațiune.

Tratamentele ce se dau la băile de aburĭ precum: frecăturele, unsorile, trăsăturele, bătăile cu măturĭ de frunḑă, etc. au de scopŭ a pune în mișcare circulațiunea periferică, și suntŭ de importanță fórte mare recunoscute încă din timplurile cele mai vechĭ. Ca în tóte lucrări e se cere moderațiune, căcĭ orĭce excesŭe vătămătorŭ.

In timpŭ de érnă e bine a întrebuința băile de aburŭ și băile calde de putină, și véra băile recĭ de putină și de rîu. Persónele carĭ voiescŭ a se scălda nu trebue sĕ fiă ostenite, nădușite, séu cu stomaculŭ plinŭ, căcĭ e periculosŭ. Inainte de a intra în apă trebue sĕ se odihnéscă puținŭ, sĕ'șĭ usuce bine corpulŭ de nădușală cu unŭ cércefŭ curatŭ și uscatŭ. In apă sĕ stea de ordinarŭ 10 pănă la 20 minute, apoi eșindŭ afară sĕ'șĭ usuce bine corpulŭ și sĕ se îmbrace iute. Décă tóte aceste se facŭ cu atențiune, baia produce unŭ efectŭ întăritorŭ și sănĕtosŭ, altmintrelea suntŭ de suferitŭ consecințe rele. In generalŭ e de observatŭ că acela, ce voiesce a se scălda la rîu, sĕ nu se prea încrédă în forțele lui că este bunŭ înotătorŭ, ci sĕ observe a rĕmâné pe loculŭ care îi e cunoscutŭ că nu e prea adêncŭ, și că apa nu e așa tare. Temperatura apei de rîu pentru a fi bună de scăldatŭ trebue sĕ fiă de celŭ puținŭ 16° R. adecă câtŭ $^1/_2$ a căldurei sîngelui. Celŭ ce se rĕcesce lesne, trebue sĕ fiă și cu mai mare băgare de sémă, și sĕ încépă a obicĭnui corpulŭ din luna lui Maiu. La spălatulŭ de tóte ḑilele a obrazului și a gâtului, sĕ încépă a'șĭ uda cu unŭ burete umerii și peptulŭ, și apoi sĕ încépă și cu spatele, și mai târḑiu când temperatura devine mai caldă sĕ'șĭ spele totŭ corpulŭ dela capŭ pănă la picióre. Acela, care prin ocupațiunea ḑilnică nu are vreme de a merge la scăldatŭ, sĕ aibă grijă a avé o baiă cu unŭ dușŭ în casă.

Grija de căpeteniă ce trebue sĕ aibă fiăcare e de a avé totdéuna mânele spălate curatŭ. Se înțelege de sine că mânele trebuiescŭ spălate de mai multe orĭ pe ḑi, fără de a aștepta ca murdăria sĕ se vaḑă pe ele. Inainte de a se așeḑa la masă cineva, sĕ se obicĭnuiască a'șĭ spăla mânele. Unghiele nu mai puținŭ trebuiescŭ tăiate regulatŭ și curățate de negréla ce se așéḑă înăuntru. Pĕrulŭ asemenea trebue căutatŭ ca sĕ fiă tăiatŭ la timpŭ și bine curățatŭ de orĭ-ce necurățeniă. Diminéța îndată ce se spală cineva pe obrazŭ și pe mânĭ sĕ nu neglijeze a'șĭ spăla și capulŭ și a peptĕna pĕrulŭ frumosŭ, chiar de e tăiatŭ mĕruntŭ de totŭ. Tunderea pĕrului nu scutesce peptĕnatulŭ pe fiăcare ḑi, căcĭ capulŭ nepeptĕnatŭ face vermĭ.

Aceste regule igienice trebuescŭ observate cu stricteță și căutatŭ a obicĭnui copii la aceste regule încă din frageda lorŭ vîrstă. Fiăcare copilŭ care merge la șcólă trebue sĕ se deprindă a'șĭ face singurŭ tualeta, și a fi totdéuna curatŭ pe obrazŭ, pe mânĭ și pe capŭ. In Italia o matrónă caritabilă voindŭ a dreprinde pe mititei la ordine și curățeniă spre a nu cădé victime epidemiilorŭ ce bântueau în ultimulŭ timpŭ, făcŭ cunoscutŭ că toțĭ acei copii, carĭ vorŭ veni la cutare oră de diminéța la dênsa, spălațĭ și peptĕnațĭ frumosŭ, vorŭ primi pe fiăcare ḑi câte o piesă de 10 centime; astfelŭ că acéstă metodă practică fŭ imitată de mai mulțĭ și copii fără a fi intimidațĭ de părințĭ, se deprinseră la o curățeniă esemplară.

Curățirea piciórelorŭ nu póte fi îndestulŭ recomandată pentru orĭ și cine fără deosebire. Ea este multŭ întrebuințată în orientŭ și tare negligiată la nordŭ și la sudŭ. Unii se servescŭ de cisme gróse de totŭ, de galoșĭ, și de alte stofe impenetrabile, care ardŭ și asudŭ piciórele; ér alții mergŭ desculțĭ prin prafŭ, gunóe și diferite murdării, astfelŭ că aceste tóte neapĕratŭ că trebue sĕ aducă suferințe piciórelorŭ. Mulțĭ sunt, carĭ se plângŭ de negĭ și că nădușescŭ grozavŭ la picióre, lăsândŭ unŭ mirosŭ urîtŭ, fără însĕ a cerceta causa de unde provine. A purta încălțăminte strîmtă, séu prea largă, e totŭ așa de rĕu, ca cum ar umbla desculțĭ. Piciórele ca sĕ pótă fi sĕnătóse trebue sĕ aibă îmbrăcămintea lorŭ potrivită, după forma lorŭ. Piciórele trebuescŭ spălate totŭ așa de des ca și mânile, ca sĕ pótă fi curate și sănĕtóse. In fiecare séră înainte de a merge la culcare, piciórele trebue spălate cu apă curată. Acei ce suferŭ de picióre umede sĕ le spele diminéța si séra și după ce s'a ștersŭ bine, sĕ le frece cu puținŭ spirtŭ. Asemenea bine înțelesŭ trebue a schimba ciorapii séu obielele pe fiecare ḑi. Tălpile ghetelorŭ trebuescŭ sĕ fie întreținute tot-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

Revistă literară.

IV.

In revista trecută am afirmatŭ, că și critica și publiculŭ nostru judecă falsŭ valórea multorŭ opere de beletristică, ce-aŭ publicatŭ scriitorii noștri. Ințelegŭ, sĕ lauḑĭ, sĕ încurajezĭ pe celŭ ce se silește sĕ cultive limba pe unŭ terenŭ unde nu întêmpină nicĭ o piedecă, în literatură; dér motivulŭ acesta este insuficientŭ, când prin dênsulŭ cercĭ sĕ susții, că valórea scrierilorŭ cutărui orĭ cutărui scriitorŭ este necontestabilă. Aceștia suntŭ mai alesŭ scriitorii mai bĕtrânĭ, carĭ de-altfeliu nicĭ în folosirea graiului nu s'au pututŭ ridica la atâta perfecțiă, încâtŭ sĕ pótă trece de modele în scrierea limbei. Și totușĭ icĭ-colo trecŭ de modele și după cum vom vedé mai la vale, chiar și unŭ profesorŭ de literatură dl. Ionŭ Lăzăriciu cade 'n greșala de-a recomanda tinerilorŭ de esemplu poețĭ ca Ranta Buticescu, carĭ potŭ avé astfeliu rele influențe asupra desvoltării sănătóse, ce-arŭ lua-o gustulŭ esteticŭ stândŭ numai sub înriurirea scriitorilorŭ, de-a cărorŭ valóre nimenĭ nu se mai îndoește. Literatura nóstră nu mai este așa de sĕracă, ca sĕ primimŭ orĭ și ce-ar scrie cineva. Ci dimpotrivă tocmai acum s'ar cuveni sĕ pretindemŭ și dela scriitorii noștri sĕ nu mai publice producerĭ peste mĕsură slabe. Deaceea în câteva analise, asemenea celei din revista a doua, voescŭ sĕ arătŭ, că afirmațiile mele nu au fostŭ nedrepte. Ba credŭ, că 'mĭ vorŭ da dreptate chiar și autorii, cu carĭ mĕ voiu ocupa și carĭ de bunăsémă nu vorŭ mai pretinde a trece și astăḑĭ de scriitorĭ de modelŭ.....

„Scriitorulŭ, care voește sĕ scrie lămuritŭ, sĕ 'șĭ închipue, că este cetitorulŭ sĕu, sĕ 'șĭ cerceteze opera, cum arŭ cerceta o scriere strĕină, nouă pentru dênsulŭ, ce vre-unŭ autorŭ i-a supus'o criticei sale; în chipulŭ acesta sĕ se încredințeze, că décă dênsulŭ se înțelege, nu urméză că'lŭ vorŭ înțelege și alții, ci'lŭ vorŭ înțelege, décă a scrisŭ la înțelesŭ.“

Așa a scrisŭ La Bruyere, ér d-lŭ Vasilie Ranta Buticescu va fi cetitŭ șirele acestea și póte îșĭ va fi controlatŭ poesiile,*) și le va fi și înțelesŭ, dér cine sĕ-i mai înțelégă următórea strofă din La o rosă:

Primăvara te-a născutŭ,
Ângerașii te-au crescutŭ
In *ḑiorițe dalbinițe*
Cu *balsame din gurițe*
Pe-ale *sale sinișóre....*

Ângerĭ, ce crescŭ o rosă pe sinurile sale (!) hrănindu-o cu balsamŭ din gură!

Turculŭ i sărută dalbe *sinurele*
Culegêndŭ cu dulce rouă de pe ele:

Culegŭ roua din sînulŭ unei fecióre!

Tórnă vinŭ măi băețele,
Tótă mâna pe pocalŭ
Printre spume și mărgele
Sĕ ochimŭ a lumei valŭ.

Ochescŭ valulŭ lumei printre spume și mărgele!

Ce sĕ ḑicĭ de fantasia, ce póte da naștere acestorŭ stranii tablourĭ? Blând ḑisŭ: bate câmpii. Umbre rĕsărindŭ din pămêntŭ și gonindŭ prin nópte, cadavre otrăvite și înnecate, vrăjitóre cu bobii la vetre, stafii și copile rătăcitóre prin luncĭ „suavióre“, cimitire, pocale de amorŭ suntŭ materialele de predilecțiă ale fantasiei acestui „poetŭ“ (!) Bine, că deșteptĭ în fantasia cetitorului aceste icóne, deși confuse; dér inima i-o lașĭ rece, căcĭ lipsa de sentimente nu o poțĭ înlocui cu creații fantastice. Descrierile posomorîte ale d-lui Buticescu nu potŭ provoca înduioșerea, și mie așa mi se pare, că acesta este resultatulŭ, ce și-lŭ dorește autorulŭ.

Dér décă cuprinsulŭ nu te mișcă, nu te captivă, forma te disgustă cum se cuvine. D-lŭ Buticescu voește sĕ fiă poporalŭ și nu bagă de sémă că subiecte de feliulŭ celorŭ ce șĭ-a alesŭ nu potŭ încăpé în stilulŭ versurilorŭ poporale, de pildă: în Tilda, cadîna din haremulŭ unui pașe turcescŭ grăește cu sclavii la Bosforŭ — ca unŭ flăcău cu vre-o mândruță din Ardealŭ:

Rumpe-țĭ *larva, bădișóre*
Sĕ-țĭ vĕdŭ ochii..

Asemenĭ nu bagă de sémă, că din condeiulŭ sĕu curgŭ, șirŭ de șirŭ, forme ca acestea: dulcuță, dulculiță, colinițe, doinuliță, ḑinuliță, ḑinișorŭ, valurele, frăgușóre, isvorele, sinișorŭ, vênturelŭ, vênturele, sinuțulŭ, rîurele, aburele, drăguliță, hoțișorŭ, doruțulŭ, văliță, ḑoricele, voioșelŭ, delurele, feciorele, garofine ș.a. Atâtŭ abusŭ de diminutive nicĭ în poesia poporală nu găsescĭ.

Alegŭ aici trei esemple, carĭ sĕ ne convingă și câtŭ de puțină pricepere și putere posede autorulŭ acesta, în descrierile sale — d. e. în descrierea frumseței corporale.

Dênsulŭ scrie:

Două dâlme *frumușele*
La măndruța 'n *sinurele*
Și între dâlme-o *vălicică*
Alabastră frumușică
Ingropatŭ în umbra lorŭ
Mândruliță-aș vrea sĕ morŭ!

*) *Poesii*, de *V. R. Buticescu*, Deeș. 1881.

déuna întregĭ, și deosebitŭ pe dinăuntru a preschimba mereu tălpile murdare. Fiecare sĕ caute a avé câte-va duzinĭ de tălpĭ de plută séu alte materii impenetrabile și a schimba mereu, după trebuință, înlăuntrulŭ încălțămintei, spre a nu năduși și a murdări ciorapii. Prin acéstă procedere, sigurŭ că va dispăré tóte inconvenientele de care suferŭ mulțĭ la picióre. („Gazeta Săteanului.“)

Intêmplărĭ diferite.

Inveninare. Oficiului solgăbirĕescŭ contralŭ din Timișóra i s'a comunicatŭ, că în Beregsĕu a muritŭ în urma inveninărei Eva Ghilețeanŭ, o Româncă de o frumsețe rară, în vêrstă de 17 anĭ. Intr'unŭ vasŭ s'au găsitŭ resturĭ de săricică (arsenicŭ), care la poporațiunea rurală din Ungaria de sud se folosesce fórte multŭ, în micĭ cantitățĭ, ca mijlocŭ de înfrumsețare. S'a ordonatŭ sectarea cadavrului și totodată s'a încunosciințatŭ și tribunalulŭ, spre a se constata, décă fata a luatŭ otrava cu intențiunea de a se sinucide, orĭ i s'a datŭ de altcineva ca mijlocŭ d'a se ascunde vr'o greșélă a fetei.

Omorŭ. In Vurperŭ se încĕrară în cârciumă doi Românĭ, unulŭ mai tênĕrŭ și altulŭ mai bĕtrânŭ. Nevasta cestui din urmă rugă pe M. Schuster, un omŭ puternicŭ, ca de 23 anĭ, care tocmai întra în cârciumă, sé-i despartă. Schuster făcŭ acésta, ér Românulŭ celŭ mai tênerŭ se repeḑi la elŭ și-lŭ înjunghiă cu unŭ cuțitŭ. Schuster murĭ, ér ucigașulŭ fŭ arestatŭ.

Bătaiă de mórte în armată. „I. W. E.“ comunică: La 2 Aprilie făcea esercițiĭ unŭ escadronŭ din regim. 7 de husarĭ sub conducerea locotenentului Kun pe loculŭ de esercițiu din Satoralja-Ujhely. Unŭ husarŭ nu putŭ învĕța ceva repede, și din acéstă pricină Kun îĭ dĕdŭ husarului mai multe loviturĭ puternice peste capŭ. Husarulŭ căḑŭ josŭ strigând: „Ajutorŭ, morŭ!“ Peste trei ḑile muri în spitalŭ și medicalŭ de regimentŭ Mayer constată la secțare „mórte prin loviturĭ de copită.“ A șéptea ḑi husarul fŭ înmormêntatŭ; a noua ḑi se anunță servitorulŭ de oficiu Gaczko la solgăbirĕu și spuse, că elŭ și mulțĭ alțĭ civiliștĭ ar fi vĕḑutŭ, cum oficerulŭ a lovitŭ de mórte pe husarulŭ cu sabia, din care causă a și muritŭ. Pe temeiulŭ acestei arĕtărĭ, se făcŭ cercetare militară, care dovedi adevĕrulŭ denunțării. La 13 Aprilie locotenentulŭ Kun fŭ dusŭ la Kașovia sub escortă militară și predatŭ tribunalului militarŭ. Cercetarea continuă.

Sinucidere. Kalanyos Vajda Janos din Kaszony-Iakabfalva, comit. Ciucului, care din causa unei crime fusese pusŭ în arestŭ preventivŭ, s'a spênḑuratŭ în închisórea tribunalului din Ciucsereda.

Pocalŭ furatŭ. La 17 Aprilie n. fŭ oprită în Pesta o caravană țigănéscă suspectă. Cercetându-se carĕle, se găsi unŭ pocalŭ de argintŭ, precum se folosescŭ în bisericele reformate, avêndŭ pe elŭ anulŭ 1700. Pe pocalŭ suntŭ așeḑațĭ talerĭ germanĭ din suta a 16-ea. Pocalulŭ e furatŭ din Ardealŭ. Trei Țiganĭ urmărițĭ pentru furtŭ au fostŭ arestațĭ.

Ferestri sparte. Unui proprietarŭ din Sebeșŭ, care trece de celŭ mai zelosŭ aderentŭ alŭ comasării, i s'au spartŭ într'una din nopțile din urmă ferestrile, rupêndu-i-se chiarŭ și giurgiuveaua.

Atentatŭ de bandițĭ. Din comuna Vranĭ, comitatulŭ Carașŭ-Severinŭ, se comunică următórele despre unŭ atentatŭ de o cutezanță estra-ordinară. Duminecă séra cineva bătŭ la ușa prăvăliei bogatului comerciantŭ de acolo Mitter S. Comerciantulŭ descuiă ușa și un bărbatŭ întră înăuntru cerêndŭ sĕ i-se dea țigărĭ. Intr'aceea Mitter observă, că înaintea ușeĭ prăvăliei sale se mai află unŭ omŭ, dér fără a suspiționa nimicŭ, se îndreptă spre cutia cu țigările. Atuncĭ mușteriulŭ din prăvăliă sări repede asupra lui, îlŭ prinse de gâtŭ și începŭ a-lŭ sugruma. Imediatŭ întră în prăvăliă și tovarășulŭ lui dela ușă, avêndŭ în mână o funiă lungă cu sghilțŭ (lațŭ), pe care voi sĕ-lŭ arunce asupra comerciantului. Comerciantului însĕ îĭ succese a'șĭ ridica mâna stângă și a se apĕra, așa că atacatorulŭ nu putŭ sĕ-i arunce sghilțulŭ în grumaḑĭ. In lupta acésta Mitter puse mâna pe revolverulŭ ce-lŭ avea la îndemână, trase trei focurĭ asupra atacatorilorŭ, carĭ imediatŭ căḑură amêndoi morțĭ la pămêntŭ. Mitter se credea scăpatŭ, dér în acelŭ moment alțĭ cincĭ bandițĭ năvăliră în prăvăliă. Aceștia trântiră pe nefericitulŭ comerciantŭ la pămêntŭ și cu unŭ ciocanŭ îlŭ bĕtură în capŭ până când acesta își perdu consciința de sine și după ce căḑŭ josŭ amețitŭ, îlŭ legară cu funia. Nevasta și visitiulŭ lui Mitter la auḑulŭ împușcăturilorŭ, voiră sĕ între în prăvăliă, unulŭ din bandițĭ însĕ îĭ observă prin ferĕstră, ese în curte înaintea lorŭ și nevestei îĭ aruncă unŭ sghilțŭ de funiă în grumaḑĭ, ér visitiulŭ o luă la sănĕtósa și se ascunse cine scie unde prin curte. Intr'aceea poporulŭ din satŭ se adună înaintea prăvăliei și unii începură sĕ arunce cu petri asupra bandițilorŭ, ér alții mai curagioșĭ îĭ amenințau cu furcile de fierŭ. Astfelŭ bandiții se retraseră spre curte și dispărură luândŭ calea pe o stradă laterală. Pe când se terminară acestea, atâtŭ comerciantulŭ Mitter, câtŭ și nevastă-sa își veniră în fire, aflându-șĭ prăvălia în o stare cu totulŭ desolată. Bandiții nu suntŭ încă prinșĭ, dér ḑiarele unguresci spunŭ, că ar fi Românĭ din Broștenĭ și gendarmeria îĭ urmăresce.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Berlinŭ, 21 Aprilie, ora 1 din nópte. Impĕratulŭ se află în cursulŭ ḑilei binișorŭ, dér către séră s'au măritŭ érășĭ frigurile, respirațiunea nu mai e așa ușóră.

Parisŭ, 21 Aprilie. Comisiunea de revisuire ce se va numi mâne va fi probabilŭ favorabilă revisuirei. Raportulŭ se va lucra îndată și se va presenta camerei. Se crede că Boulanger va lua inițiativa în cestiunea revisuirei.

DIVERSE.

Atentatŭ. Din Petersburg se anunță, că unŭ călugărŭ de origine arabă a atentatŭ la viéța patriarhului din Ierusalimŭ, Nikodimŭ, pe care l'a rănitŭ ușor la mână. In Petersburgŭ se crede, că acelŭ călugărŭ este instrumentulŭ dușmanilorŭ ortodoxiei.

Nou soiu de pădurĭ. In comuna Plauen din Prusia există două dumbrăvĭ de stejarĭ; una pórtă numele lui Vilhelm și alta alŭ lui Bismarck. Intr'una suntŭ 91 stejarĭ, câțĭ anĭ a trăitŭ împĕratulŭ; alta are 73 stejarĭ, câțĭ anĭ are Bismark. In ḑiua aniversară a nascerii lui Bismark primarulŭ din Plauen plantéză încă unŭ stejarŭ lângă ceilalțĭ. Cine scie décă Bismark va ajunge vîrsta rĕposatului împĕratŭ.

Inventatorulŭ dinamitei. Precum se telegrafiază din Parisŭ, inventatorulŭ dinamitei Alfred Nobel a muritŭ în Cannes. Nobel a fostŭ Svedianŭ de nascere. In Austro-Ungaria posede o societate pe acții, care pórtă numele lui Nobel, mai multe stabilimente de fabricare a dinamitei.

NECROLOGŬ.

Heinrich Eitel, protonotorŭ onor. comit., a încetatŭ Joi din viéță, în vêrstă de 43 anĭ, după grele suferințe. Imormêntarea s'a sĕvêrșitŭ aḑi, în cimiteriulŭ ev. conf. augsb.

Fiă'i țĕrîna ușóră!

*

Maria Ioan Moșoiu násc. Bucșa, ca soțiă, Ioanŭ, capelanŭ în Șimon, Acsente, notarŭ cercualŭ în Branulŭ inferiorŭ, Maximilianŭ, comptabilŭ în Brăila (România), Victorŭ, studentŭ, ca fii, Maria căsăt. Eftin, Ana căsăt. Cenușe, Elisabeta căsăt. Comaniciu, notarŭ cerc. în Veneția inferióră, Elena căsăt. Mănoiu capelanŭ în Șimonŭ, Paraschiva căsăt. Cornea în România și Sofia, necăsătorită, ca fiice, Moise, George, Aron, Iosif și Zenofe ca frațĭ, Ana și Elisafta cu surorĭ, apoi numĕroșĭ nepoțĭ și nepóte cu inima frântă de durere facŭ cunoscutŭ, cumcă multŭ iubitulŭ lorŭ soțŭ, tată, socru, frate și unchiu.

Ioanŭ Moșoiu sen.,

parochŭ gr. or. alŭ parochiei Șimonŭ, biserica nouă cu chramulŭ S-tului Nicol., assesorŭ alŭ scaunului protopresbiteralŭ alŭ Branului, membru alŭ comitetului și sinodului protopresbiteralŭ, membru președinte alŭ comitetului parochialŭ și școlarŭ, membru virilistŭ în representanța comunală și comitatensă, președinte alŭ Eforiei școlei centrale capitale din Branŭ, după o scurtă, dér grea suferință, împărtășitŭ cu S-tele Taine, a repausatŭ în Domnulŭ Joi nóptea spre Vinerĭ în 8 Aprilie 1888 st. v. în alŭ 62-lea anŭ alŭ vieții, alŭ 46-lea alŭ fericitei sale căsătorii și alŭ 31-lea alŭ preoției sale.

Rĕmășițele pămêntescĭ ale neuitatului și multŭ iubitului nostru repausatŭ se vorŭ ridica Duminecă în 10 Aprilie 1888 st. v., la 12 óre din ḑi, din casa sa și se vorŭ depune spre odichnă vecĭnică în cimiteriulŭ bisericei nouĕ din Șimonŭ.

Fiă-i țĕrêna ușóră și memoria eternă!

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 6 Aprilie st. v. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.58	Vênd.	8.60
Argintŭ românescŭ .	„	8.52	„	8.54
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.03	„	10.06
Lire turcescĭ . . .	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.90	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ	„	104.50	„	105.50
Discontulŭ	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Aprilie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	99.30
Renta de hârtiă 5%	86.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	150.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	95.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	110.25
Bonurĭ rurale ungare	104.60
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.20
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.
Bonurĭ rurale Transilvane	103.60
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Renta de hârtiă austriacă	78.60
Renta de argintŭ austriacŭ	80.45
Renta de aurŭ austriacă	110.50
Losurĭ din 1860	133.50
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	864.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	272.
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	270.20
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.97
Napoleon-d'orĭ	10.05
Mărcĭ 100 împ. germane	$62.32^1/_2$
Londra 10 Livres sterlinge	$126.95^1/_2$
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguerescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ urgurescŭ	121.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	125.

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

E sensibilŭ de totŭ! Sĕ morĭ la umbra din valea, ce-o forméză dâlmele pieptului, séu ca în strofele următóre, între două délurĭ dintr'unŭ sinurelŭ órĭ între două bulse:

De-oiu muri, sĕ morŭ de bĕtŭ
Din gurița ta'mbătatŭ
Sĕ mĕ 'ngropi în sinurele
Sub douĕ delurele
Sĕ 'mĭ lumine două stele
Cei doi ochi de porumbele!

A treia pildă:

Ea privesce și străbate
Și pe peptulŭ rotogolŭ
Două bulse (!) 'nboborate...
Le-abureşte 'ncetişorŭ — !

Mai poțĭ ḑice ceva în fața acestorŭ monstruosităţĭ poetice? Adevĕratulŭ poetŭ cântă altfelŭ frumsețile acestea, în Danŭ căpitanŭ de plaiu:

Zăresce la lumină doi crinĭ eșițĭ în undă,
Doi pui în neastîmpĕrŭ de lebedă rotundă—

Despre acestŭ neastîmpĕrŭ grăesce Lessing [Laokoon, XXI] discutândŭ stanțele în carĭ Ariosto descrie frumseța Alcinei: „Peptulŭ ei nu te farmecă pentru că laptele și fildișulŭ și merele închipuescŭ albéța și forma lui drăgălașe, ci mai multŭ pentru că-lŭ vedemŭ într'o undulațiă domólă, ca și undele la marginile țĕrmului, când zefirulŭ sburdalnicŭ adiă pe oceanŭ.“ D-lŭ Buticescu îĭ dă însă dimensii de dâlme și bulse!

Plinŭ de fantastice tablourĭ și golŭ de sențimente, lipsitŭ de puterea de-a descrie cu pricepere ce vede și plinŭ de diminutive: acésta-i caracteristica d-lui Buticescu.

Dér pentru ce sĕ nu folosimŭ diminutivele, décă avemŭ lipsă de ele, la rimarea versurilorŭ? Pentru rimă d-lŭ Buticescu jertfesce totŭ și totŭ e falsă uneorĭ! In Tilda de pildă: Dela țĕrmulŭ celŭ bălaiu“ riméză cu: „Caiculŭ pașei din seraiu,“ dér avêndŭ de lipsă o rimă în al in aceeașĭ poesiă, de ce sĕ nu ḑicemŭ: „In splendóre unŭ seralŭ,“ ca sĕ se nimeriască cu: „Străluceau pe-unŭ verde malŭ?“ Seraiu și seralŭ, totŭ una este!

Asemenĭ rimeĭ, cere și ritmulŭ orĭ întregimea versului unele jertfe. Poetul le face bucurosŭ și astfelŭ frasele îĭ rĕmânŭ fără prediqate, decĭ fără înțelesŭ, de pildă, în Lida, strofa cu care începe partea a doua:

Intr'a nopței grea têmpire
Două pepturĭ, unŭ amorŭ,
Două buze 'ntr'o șoptire
O simțire-o mulțămire,
Unŭ păcatŭ îngrozitorŭ!

Ce lămuritŭ se esprimă poetulŭ, mărturisescă și strofa:

Dér privescŭ pe totŭ minutulŭ
Cum re'nviă totŭ trecutulŭ
Câmpului și-a florilorŭ.
Ah! a fericirei floră
Nu 'nflorescе-a doua óră
Unŭ trecutŭ, unŭ viitorŭ (!)

Compară strofa acésta cu versurile d-nei Cugler Poni:

Flórea 'n câmpŭ când veștejesce,
Alta 'n locu-i înfloresce,
Dér în peptulŭ omenescŭ,
Florile când veștejescŭ,
Cade roua înzadarŭ,
Alte în locŭ nu mai rĕsarŭ!

Și mai compară versurile din Amantei nefidele:

M'am răḑimatŭ pe-o umbră visândŭ la o dorință
Am adoratŭ unŭ idolŭ în locŭ de Dumneḑeu

cu strofa lui Eminescu:

Și în farmeculŭ iubirei
Nu credeamŭ, că-i totŭ aceea
Orĭ te razimĭ pe o umbră
Orĭ de credĭ ce-a ḑisŭ femeea..

și te încredințeḑŭ, că d-nulŭ Buticescu nimicŭ nou nu spune, nicĭ o nuanță nouă de sentimentŭ nu esprimă, căcĭ nu o are, ci dimpotrivă ce alții au esprimatŭ atâtŭ de frumosŭ dênsulŭ repețesce defectuosŭ în formă, confusŭ în gândire.

Credŭ, că amŭ întemeiatŭ cu destule esemple convingerea, că d-lŭ Buticescu e unŭ poetŭ rĕu, dacă-i poetŭ. Și de aceea mĕ mirŭ, cum d-lŭ profesorŭ Iónŭ Lăzăriciu a formulatŭ o părere cu totulŭ contrară, după ce va fi analisatŭ de bună samă acelașĭ materialŭ. In a sa Istoriă a literaturei române*) adecă d-lŭ Lăzăriciu pune pe Buticescu alăturĭ cu Cugler-Poni, pentru care pricină i-amŭ citatŭ și eu paralelŭ și alăturĭ cu alții, și anume între „poeții tinerĭ, carĭ pe câmpulŭ înfloritŭ alŭ poesiei române culegŭ și împletescŭ cele mai frumóse bucheturĭ și cunune, spre a le oferi națiunei românescĭ“. (p. 173—174) E caracteristicŭ pentru priceperea nóstră literară, că unŭ profesorŭ de poetică și literatură admite în cursulŭ sĕu astfelŭ de autorĭ, că recomandă chiar și prin tiparŭ scriitorĭ, ce tipărescŭ frase, nimicŭ altceva, decâtŭ frase; ce greșescŭ — atâtŭ de bine ne cunoscŭ limba (!) — până și aplicația pronumelerŭ și declinației și facŭ propozițiĭ(?) fără predicate. Décă d-lŭ Lăzăriciu nu'lŭ ține pe acestŭ autorŭ vrednicŭ sĕ-lŭ așeḑe pe Parnasŭ sĕ culégă „bucheturĭ și sĕ împletéscă cununĭ“, nu i-așŭ fi datŭ atâta atenția, deși pentru lămurire credŭ, că nu-i nimicŭ prea multŭ, necum sĕ fiă de prisosŭ!

G. B. Duică.

*) A apărutŭ în 1884.

No. 65—1888.

Se dă în arêndă.

Moșia „Meteleu“ din **judeţulŭ Buzeu în România,** pe 9 anĭ, adecă: dela 23 Aprile 1889 până la 23 Aprile 1898 prin licitaţiă, care se va ţinea în 24 Iuliu 1888 stilŭ vechiu, deodată și la Brașovŭ și la Buzeu.

Condiţiunile de arendare se vorŭ comunica mai târḑiu.

Brașovŭ, 23 Marte 1888 v.

Representanţa bisericei române ortod. rĕsăr. dela Sf. Nicolae.

De închiriatŭ

dela Sf. Mihailŭ 1888 încolo, suntŭ următórele realităţĭ aflătóre în suburbiulŭ Scheiu:

1. Casa Nr. 1388 în Prundŭ;
2. Casa Nr. 1391 în Strada mare;
3. Casa laterală Nr. 1451 în Gróverĭ.

Informaţiunĭ mai de apróape dă epitropulŭ, D-lŭ Sterie Stinghe. Prundŭ în Scheiu.

Epitropia parochială a bisericei române ort. rĕs. dela Sf. Nicolae.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.